

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra hudby

PEDAGOGICKÁ
FAKULTA

Mgr. Dominika Machutová

Autoreferát dizertačnej práce

SLOVENSKÁ KOMORNÁ VOKÁLNA DUCHOVNÁ
TVORBA 20. A 21. STOROČIA V UMELECKOM
VZDELÁVANÍ

na získanie vedecko-akademickej hodnosti

„philosophiae doctor“ (PhD.)

v študijnom odbore doktorandského štúdia

1.1.10 Odborová didaktika

v študijnom programe

Pedagogika hudobného a hudobno-dramatického umenia

Nitra 2018

Dizertačná práca bola vypracovaná v internej forme doktorandského štúdia na Katedre hudby Pedagogickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre.

Doktorand: **Mgr. Dominika Machutová**
Školiace pracovisko: Katedra hudby
Pedagogická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa
Dražovská cesta 1
949 74 Nitra

Školiteľ: **doc. Mgr. art. Alena Kručayová, PhD.**
Katedra hudby
Pedagogická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa
Dražovská cesta 1
949 74 Nitra

Oponenti: **prof. PaedDr. Milan Pazúrik, CSc.**
Katedra hudobnej kultúry
Pedagogická fakulta
Univerzita Mateja Bela
Ružová 13, 974 11 Banská Bystrica

doc. ThDr. Rastislav Adamko, PhD.
Katedra hudby
Pedagogická fakulta
Katolícka univerzita
Námestie A. Hlinku 56/1
034 01 Ružomberok

Mgr. Jana Pastorková, ArtD.
Katedra hudby
Pedagogická fakulta
Univerzita Konštantína Filozofa
Dražovská cesta 1
949 74 Nitra

Autoreferát bol rozoslaný dňa:

Obhajoba dizertačnej práce sa koná dňao..... hod. pred komisiou pre obhajobu dizertačných prác v študijnom odbore doktorandského štúdia 1.1.10 Odborová didaktika v študijnom programe Pedagogika hudobného a hudobno-dramatického umenia na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre vymenovanou predsedom komisie.

Predseda odborovej komisie: prof. PhDr. Eva Szórádová, CSc.

OBSAH

ÚVOD	4
1 KONCEPCIA A METÓDY DIZERTAČNEJ PRÁCE	6
2 TEORETICKÁ REFLEXIA DUCHOVNEJ TVORBY	7
2.1 Systém základných pojmov	7
2.2 Súčasný stav poznatkov o danej problematike.....	9
3 VÝSLEDKY DIZERTAČNEJ PRÁCE.....	13
ZÁVER	19
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY A PRAMEŇOV (výber)	20
RESUMÉ	26
SUMMARY	27
VEDECKÁ A UMELECKÁ ČINNOSŤ DOKTORANDA.....	28

ÚVOD

Duchovná hudba v sebe nesie špecifické posolstvo, ktoré sa v našej kultúre primárne spája s kresťanskou hudobno-kultúrnou tradíciou. Ako súčasť historického dedičstva národa prezentuje určité kultúrne, estetické a etické hodnoty. Duchovná tvorba má na území Slovenska dlhodobé tradície siahajúce do renesancie. Predmetom nášho záujmu je oblasť novodobej duchovnej tvorby slovenských skladateľov. Ide o kompozície, ktoré vznikli v období 20. a začiatkom 21. storočia.

Duchovná tematika v každej umeleckej oblasti vyjadruje osobný postoj a konfrontáciu autora s okolitým svetom prostredníctvom jemu vlastných vyjadrovacích prostriedkov a techník. Duchovná hudba je primárne úzko spätá s realizáciou náboženských úkonov v chráme. S tým je spojené jej začlenenie do liturgie a prísne kritériá k jej formálno-obsahovej štruktúre.

Umelecké vzdelávanie na Slovensku vytvára priestor na uplatnenie rôznych hudobných druhov a žánrov z oblasti profánnej i sakrálnnej hudby. Žiaci a študenti inklinujúci k sakrálnemu prostrediu sa často angažujú i ako chrámoví hudobníci a speváci. Z tohto pohľadu je teda vhodné a žiaduce predložiť im kvalitné skladby, ktoré reprezentujú i oblasť slovenskej duchovnej tvorby. Takýmto spôsobom sa zároveň podporí uplatnenie umelecky hodnotného repertoáru pre hudobnú produkciu v chrámoch.

Predmetom dizertačnej práce je duchovná vokálna tvorba slovenských skladateľov 20. a 21. storočia a jej uplatnenie v hudobnom vzdelávaní na Slovensku. Vokálna tvorba v sebe zahŕňa kompozície sólové, komorné a zborové. Naša pozornosť je zameraná na oblasť *sólovej* a *komornej* duchovnej tvorby. Téma je riešená bez konfesijnej špecifikácie.

Hlavným cieľom práce je zmapovať slovenskú duchovnú vokálnu tvorbu od 20. storočia po súčasnosť a navrhnúť možnosti jej uplatnenia v edukačnom

processe umeleckého vzdelávania. Z uvedeného cieľa vyplývajú nasledovné **čiasťkové ciele**:

- a) na základe hudobno-interpretačnej analýzy vytvoriť štruktúrnu a obsahovú charakteristiku vybraných skladieb,
- b) navrhnúť možnosti a spôsoby uplatnenia vybraných skladieb v oblasti umeleckej hudobnej edukácie,
- c) vytvoriť súpis slovenskej duchovnej vokálnej tvorby sólovej a komornej,
- d) zviditeľniť a akcentovať hodnoty duchovnej vokálnej tvorby slovenských skladateľov.

Dizertačná práca predstavuje spojenie historiografických a hudobno-teoretických poznatkov s interpretačnými a pedagogickými. Prvé dve kapitoly sumarizujú informácie získané štúdiom odbornej literatúry a vlastnej výskumnej činnosti. Ťažisková tretia kapitola predkladá hudobno-interpretačnú analýzu vybraných skladieb a odporúčania pre prax.

Tému práce sme sa snažili spracovať v širších spoločenských súvislostiach, v kontexte vývoja slovenskej hudby s dôrazom na individuálny kompozičný štýl jednotlivých skladateľov. Vychádzali sme zo štúdia a komparácie dostupných literárnych prameňov, z poznatkov získaných heuristickým výskumom pramenných materiálov v archívoch, knižniciach a z osobných kontaktov so súdobými skladateľmi.

Prínos dizertačnej práce spočíva v rozšírení poznatkov v oblasti slovenskej vokálnej duchovnej tvorby. Práca analyzuje a popisuje jej vývoj v období 20. a 21. storočia, zameriava sa na skladateľské osobnosti, ktoré prispeli k jej kvantitatívnej i kvalitatívnej úrovni. Vyústením práce je vytvorený súpis duchovných vokálnych sólových a komorných diel, ktorý v prehľadnej podobe dokumentuje skladateľskú aktivitu v tejto špecifickej oblasti hudobnej tvorby. Analytický pohľad na vybrané diela má upozorniť na existenciu duchovných skladieb, charakterizovať v nich podstatu skladateľovho umeleckého jazyka a uľahčiť tak orientáciu poslucháča, či interpreta pri ich výbere, počúvaní alebo interpretácii. Za dôležité pokladáme možnosti uplatnenia duchovných vokálnych diel v umeleckom vzdelávaní.

Výsledky dizertačnej práce môžu tak nájsť svoje uplatnenie v oblasti vyučovania sólového spevu na rôznych stupňoch umeleckého vzdelávania v predmetoch: *Sólový spev, Hlasová výchova a Komorný spev* na základnej umeleckej škole; *Spev, Ansámblový spev, Dejiny hudby, Dejiny a literatúra spevu, Rozbor umeleckých diel* na konzervatóriu; *Spev, Interpretáčna prax, Sólový spev, Hlasová výchova, Vokálna literatúra a Dejiny slovenskej hudby* na vysokoškolskom stupni vzdelávania.

V neposlednom rade predstavujú analyzované diela hodnotný repertoár k uvádzaniu v chrámovom priestore, spĺňajúce vo viacerých prípadoch kritériá liturgickej hudby.

1 KONCEPCIA A METÓDY DIZERTAČNEJ PRÁCE

Štruktúra dizertačnej práce je obsahovo členená do troch hlavných kapitol. *Teoretická reflexia duchovnej tvorby*, ktorá je predmetom prvej kapitoly, definuje duchovnú hudbu a informuje o súčasnom stave poznatkov, vzťahujúcich sa k uvedenej problematike. Výsledkom je stručná analýza relevantnej domácej literatúry. Pri spracovaní tejto časti práce sme uplatnili *literárnu metódu*, metódu *analýzy a komparácie* sekundárnych prameňov, ktoré predstavovali monografie, encyklopédie, vedecké štúdie, zborníky, dizertačné a diplomové práce, resp. internetové zdroje.

Druhá kapitola s názvom *Duchovná vokálna tvorba slovenských skladateľov v 20. a 21. storočí* zachytáva vývoj v oblasti duchovnej hudby slovenských skladateľov, a to v kontexte ich tvorby a vývinu slovenskej hudby v uvedenom období. Reflektuje spoločenské a kultúrne determinanty, ktoré zásadne ovplyvnili jej vývoj.

Pri zmapovaní vokálnej duchovnej tvorby sme realizovali *heuristický výskum* primárnych prameňov (notový materiál a katalógy hudobnej tvorby skladateľov v SNK v Martine, ZSM v Trnave a osobných archívov muzikológa a skladateľa Vladimíra Godára a iných skladateľov) zameraný na získavanie a systematizáciu skladieb s použitím *historickej a historicko-porovnávacej metódy*. Prostredníctvom

nej sme vytvorili súpis komornej vokálnej duchovnej tvorby slovenských skladateľov.

Tretia kapitola predkladá hudobno-interpretáčnej analýzy vybraných skladieb slovenských skladateľov s ich vyústením do edukačnej praxe v rámci umeleckého vzdelávania. Výber skladieb zohľadňuje reprezentatívnu vzorku duchovnej vokálnej tvorby sólovej i komornej. Pri ich výbere sme vychádzali zo súpisu skladieb a z vlastnej interpretačnej skúsenosti.

Analýza skladieb sa orientovala na získavanie nových poznatkov o daných skladbách z rôznych uhlov pohľadu. Prostredníctvom tzv. základného výskumu sme sa zamerali na *analýzu hudobných celkov* (forma, formová výstavba a štruktúra), *analýzu hudobných prvkov* (melodická, harmonická, modálna a tonálna), *analýzu obsahu a významu hudby* (výraz, energia, napätie, obsah, význam). Podľa práce s hudobným materiálom sme použili metódu *deduktívnu* skúmajúcu skladbu od jej celku k detailom; *induktívnu* – od detailov k celku skladby. Prostredníctvom nahrávok slovenskej duchovnej tvorby sme uplatnili *percepčnú* metódu, ktorej objektom bolo počúvanie skladby a vnímanie psychických reakcií. Vychádzajúc z vlastnej hudobnej skúsenosti a interpretácie skladieb sme využili *empirickú metódu*. Závery a odporúčania pre jednotlivé stupne umeleckého vzdelávania vychádzajú zo získaných poznatkov a zohľadňujú požiadavky, ktoré sú definované v Štátnom vzdelávacom programe pre ZUŠ a konzervatóriá a v požiadavkách odborov umeleckého a pedagogického zamerania na vysokých školách.

2 TEORETICKÁ REFLEXIA DUCHOVNEJ TVORBY

2.1 Systém základných pojmov

Dizertačná práca predkladá prierez slovenskou komornou vokálnou duchovnou tvorbou, pričom nám išlo o dôsledné zachytenie komplexného, chronologicky usporiadaného vývinového procesu. Napriek tomu výsledná podoba našej práce si nenárokujeme na úplnosť. Sme si vedomí, že ďalší výskum a bádanie v budúcnosti prispeje k rozšíreniu a doplneniu doposiaľ získaných poznatkov.

Predmetom práce je duchovná vokálna tvorba slovenských skladateľov. Medzi základné kľúčové pojmy, ktoré definujú našu prácu patria: duchovná tvorba, slovenskí skladatelia, umelecké vzdelávanie, hudobná analýza, interpretačná analýza.

Pojem **duchovná tvorba** vychádza z pojmu duchovná hudba. Tento pojem sa spája s termínmi: hudba náboženská, cirkevná, kresťanská, sakrálna, bohoslužobná, posvätná, liturgická, rituálna, chrámová¹ a je opozitom k hudbe svetskej.² Autori publikácie *Liturgy And Music. Lifetime Learning* (1998) vysvetľujú význam a použitie termínov *Church Music*, *Religious Music*, *Sacred Music*, *Pastoral Music*, *Ritual Music*, *Christian Ritual Music* a *Liturgical Music*.³ Pojem *Church Music* je vysvetlený ako cirkevná hudba v chrámoch určená kresťanským bohoslužbám. *Religious Music* je označenie všetkej náboženskej hudby. Označenie *Sacred Music* – duchovná hudba je široký pojem, ktorý nezahŕňa duchovnú hudbu všetkých náboženstiev a zároveň nie je obmedzený iba cirkevne; zahŕňa aj hudbu liturgickú, aj duchovné kompozície pre koncertné účely,⁴ hoci mnohé majú liturgický pôvod.⁵

Pod pojmom *Pastoral Music* sa myslí spev presbyterov – kňazov, diakonov v rímskokatolíckej bohoslužbe; jej alternatívou je *Ritual Music*, ktorá sa priamo viaže na liturgické účely, podobne *Christian Ritual Music*. Termín *Liturgical Music* je používaný v hudbe celej židovsko-kresťanskej tradície.

Duchovná hudba je inšpirovaná skutočnosťami nadprirodzenej, transcendentnej povahy. Šírka tohto pojmu prekračuje náboženstvá, hudobné žánre i prostredia,

¹ Podľa: PODPERA, Rastislav. 2006: *Hudba v súčasnej liturgii ako predmet výskumu*. In: *Hudba v súčasnej liturgii*. Edícia Musicologica Slovaca et Europaea XXIV. Bratislava: Ústav hudobnej vedy SAV, s. 9.

² Podľa: LEXMANN, Juraj. 2015: *Teória liturgickej hudby*. Bratislava: Juraj Lexmann, s. 280. GRAJCÁROVÁ, Zuzana. 2000: *Slovenská duchovná hudba 20. storočia*. In: Slovenská hudba, roč. XXVI., č. 1 – 2, s. 130.

³ LEAVER, Robin A. – ZIMMERMAN, Joyce Ann (ed.). 1998: *Liturgy And Music. Lifetime Learning*. Collegeville: Liturgical Press, 472 s., s. 214 – 217. Dostupné na: [https://books.google.sk/books?id=kEu_UO_n-CUC&pg=PA214&lpg=PA214&dq=Definition+Church+music&source=bl&ots=7xwutviw6E&sig=3s8dLL7ylAn8X-](https://books.google.sk/books?id=kEu_UO_n-CUC&pg=PA214&lpg=PA214&dq=Definition+Church+music&source=bl&ots=7xwutviw6E&sig=3s8dLL7ylAn8X-1TbsMB1nZ6uKw&hl=sk&sa=X&ved=0ahUKEwjN7YGk6N3QAWhjSwKHbYsDy04ChDoAQgZMAA#v=onepage&q=Definition%20Church%20music&f=false)

⁴ 1TbsMB1nZ6uKw&hl=sk&sa=X&ved=0ahUKEwjN7YGk6N3QAWhjSwKHbYsDy04ChDoAQgZMAA#v=onepage&q=Definition%20Church%20music&f=false (online 5.12.2016).

⁵ Duchovná hudba K. Pendereckého, H. Goreckého, J. Tavenera, J. S. Bacha.

⁵ Pašie, oratóriá.

v ktorých sa uvádza.⁶ Prvky spirituality sa môžu vyskytovať aj u skladateľov, ktorých tvorba nemá liturgickú formu, ale silné duchovné, či humanistické poslanstvo.⁷ Duchovnosť, duchovná hudba je absolútnou hodnotou v širokom rozmedzí od silných prienikov profánnej hudby až po najvyššie prejavy sakrálnosti.⁸ Viaceré súčasné duchovné skladby sú však charakteristické istou univerzálnosťou, ktorá umožňuje ich uvádzanie ako v chrámovom priestore, tak aj mimo neho.⁹

2.2 Súčasný stav poznatkov o danej problematike

Oblasť skúmania slovenskej duchovnej tvorby 20. storočia doposiaľ priniesla iba čiastkové publikácie. Prehľad, či rozsiahlejšia štúdia o duchovnej komornej vokálnej tvorbe slovenských skladateľov skúmaného obdobia nebola zatiaľ spracovaná. Zdrojmi informácií k téme práce boli publikácie o vývoji slovenskej hudby, o duchovnej hudbe, o hudobno-teoretickej analýze a interpretácii, legislatívne a hudobno-pedagogické materiály.¹⁰ Poznatky k jednotlivým skladateľom nachádzame v biografickej literatúre, v databázach Hudobného centra a Hudobného fondu. Významným zdrojom informácií boli pre nás osobné stretnutia so skladateľmi (I. Valenta, V. Kubička, J. Malovec, S. Šurin, Ľ. Bernáth, L. Borzík, V. Kopec, M. Jašurdová), s hudobnými vedcami a skladateľmi (V. Godár, R. Adamko).

Notové materiály sme získavali postupne z knižníc a archívov, zo Slovenskej národnej knižnice v Martine a jej hudobných rukopisov Literárneho archívu, z archívu Západoslovenského múzea v Trnave, z archívu Hudobného múzea v Dolnej Krupej, z osobného archívu Vladimíra Godára a jednotlivých skladateľov, ako aj z domáceho notového archívu autorky. Zdrojom notových

⁶ Podľa: PODPERA, R. (c. d. 2006), s. 10.

⁷ Podľa: HRUŠOVSKÝ, Ivan. 1998: *Poznámky k sakrálnosti v slovenskej hudbe*. In: *Súčasná hudba medzi Východom a Západom / Zeitgenössische Musik zwischen Ost und West*. Hrčková, Naďa (ed.). Zborník zo sympózia v rámci festivalu Melos-Étos 1997, Bratislava, 10. – 13. novembra 1997, festival Melos-Étos, Orman, Bratislava, s. 189.

⁸ Podľa: HRUŠOVSKÝ, I. (c. d. 1998), s. 188.

⁹ Podľa: PODPERA, R. (c. d. 2006), s. 10.

¹⁰ Štátny vzdelávací program, hudobné osnovy, informačné listy predmetov.

materiálov a hudobno-edukačných informácií bol portál New Music for Kids and Teens,¹¹ Slovak Music Bridge.¹²

V nasledujúcom prehľade uvádzame najvýznamnejšie práce, zdroje a pramene, z ktorých sme vychádzali a ktoré sme v našej práci spracovali.

Literatúru o vývoji slovenskej hudby v 20. storočí až po súčasnosť predstavujú monografie, zborníky a príspevky v odborných časopisoch. Charakteristiku a jej špecifické znaky rozoberáme v nasledujúcich ťažiskových materiáloch.

Publikácia *Dejiny slovenskej hudby* (1996) je výstup kolektívu autorov, ktorí podávajú prehľad o dejinách slovenskej hudby od počiatkov vývinu hudby na Slovensku až po slovenskú hudbu a hudobnú tvorbu 90. rokov 20. storočia. Siedma kapitola sa zameriava na oblasť slovenskej hudby 20. storočia. Ladislav Burlas predkladá vývoj v prvej polovici storočia a Ľubomír Chalupka vývoj po roku 1945.

Ľubomír Chalupka v monografii *Cestami k tvorivej profesionalite: sprievodca hudbou 20. storočia I. (1901 – 1950)*, 2015, poukazuje na zložitosť komplexu „slovenská hudba a hudobná kultúra 20. storočia“ a v tejto práci upriamuje pozornosť na roky 1901 až 1950. Jeho zámerom je predstaviť historicko-komparatívny pohľad na vnútornú povahu dejinného procesu, charakteristického pre vývoj slovenskej hudby a hudobnej kultúry prvej polovice 20. storočia. Ďalšou rozsiahlou prácou autora je *Slovenská hudobná avantgarda. Štýlové formovanie skladateľskej generácie nastupujúcej v 60. rokoch 20. storočia* (2011). Predkladá historicko-spoločenské predpoklady formovania slovenskej hudobnej avantgardy, jej miesto, význam, skladateľské osobnosti a spektrum inovácií v slovenskej hudobnej tvorbe 60. rokov.

Publikácia *100 slovenských skladateľov* (1998) vytvorená kolektívom autorov ponúka zdroj informácií o skladateľskej, pedagogickej a organizátorskej činnosti slovenských skladateľov 20. storočia do roku 1998. Informácie sú spracované v kompaktných, systematických heslách.

¹¹ *New Music for Kids and Teens*. Dostupné na: <http://www.newmusicforkids.org/> (online 8.5.2018).

¹² *Slovak Music Bridge*. Dostupné na: <http://www.smb.sk/> (online 8.5.2018).

Zuzana Martináková vo vedeckej štúdii *Súčasná slovenská hudba z konca druhého tisícročia. Niektoré tendencie vývoja v 80. a 90. rokoch* (1997) vymedzuje determinanty vývoja slovenskej hudby v uvedených vývojových etapách, charakterizuje skladateľské osobnosti a ich tvorbu. V štúdii *K vývinovým tendenciám hudobnej tvorby na Slovensku v poslednom štvrtstoročí* (2000) prezentuje autorka základnú charakteristiku umeleckej a štýlovej orientácie autorov jednotlivých generačných etáp slovenskej hudby. Časovo sa vymedzuje na obdobie od druhej polovice 70. rokov dvadsiateho storočia až po obdobie do roku 2000. V publikácii *Mladá slovenská skladateľská generácia – štýlové a názorové orientácie* (2010) poukazuje na diferenciáciu v slovenskej hudbe od posledného desaťročia 20. storočia až po rok 2010. V texte sa zaoberá tvorbou sedemnástich skladateľov (Juraj Vajó, Tomáš Boroš, Anton Steinecker, Marek Piaček, Boško Milakovič, Peter Groll, Petra Oliveira-Bachratá, Ľubica Čekovská, Martin Šimon, Lucia Koňakovská, Jana Kmiťová, Marián Lejava, Rastislav Dubovský, Jaroslav Konečný, Lucia Papanetzová, Ivan Buffa, Lukáš Borzík).

Zborníky príspevkov *Vznik a vývin umelej piesne na Slovensku od 19. storočia a jej integrácia vo vzdelávacích a prezentačných programoch umeleckého školstva* I, II, III z muzikologickej konferencie konanej v rokoch 2009 – 2011 v Banskej Bystrici obsahujú príspevky o vokálnej tvorbe slovenských skladateľov. Cenným zdrojom poznatkov a nahliadnutím do historických kontextov nielen duchovnej hudby sú štúdie Vladimíra Godára: *Vokálna lyrika Ladislava Stančeka a jeho piesňový cyklus Mŕtvy* (1942) (2016), *Vokálno-symfonické dielo Alexandra Albrechta* (2017), *Duchovná tvorba Štefana Németha-Šamorínskeho* (2017).

K hudobnej a interpretačnej analýze skladieb sme čerpali z publikácie *Hudební analýza* (2010) Miloša Honsa, ktorá upriamuje pozornosť na zložky hudby, vzťah slova a hudby a napomohla nám pri vyjadrení obsahovej podstaty analyzovaných skladieb. Dešifráciu hudobných foriem a vzájomné vzťahy jej prvkov nám ozrejmovali *Formy a druhy hudobného umenia* (2006) Ladislava Burlasa.

K odporúčaniam pre prax hudobného školstva boli pre nás inšpiratívne publikované skúsenosti a poznatky hudobných pedagógov. Príkladom takéhoto materiálu je príspevok Miriam Žiarnej *Adekvátny výber spevákkeho repertoáru pre*

žiacov ZUŠ (2014). Predkladaný text odpovedá na stále aktuálne otázky hudobnej pedagogiky v oblasti výberu spevákkeho repertoáru pre žiacov ZUŠ: ako sa vyrovnat' a prispôbiť momentálnym požiadavkám; aká je realita v základných umeleckých školách; aký repertoár sa presadzuje vo vyučovacom procese v ZUŠ. Informácie pre **oblasť duchovnej tvorby** slovenských skladateľov sme zaznamenali najmä v týchto zdrojoch:

Príspevok Ivana Hrušovského *Poznámky k sakrálnosti v slovenskej hudbe* (1997) pojednáva o diferenciácii pojmov sakrálneho a duchovného v kontexte sakrálneho a profánneho. Poukazuje na silný vplyv kresťanskej religiózne hudby vo vývine slovenskej hudby po 20. storočie, absenciu duchovnej tvorby a jej príčiny v jednotlivých etapách vývoja slovenskej hudby 20. storočia. V štúdiu *Sakrálnosť v slovenskej hudbe* (1998) autor pojednáva o termíne sacrum a duchovnej hudbe. Prináša prierez slovenskou duchovnou tvorbou vo vývoji slovenskej hudby 20. storočia.

Slovenská duchovná hudba 20. storočia (2000) Zuzany Grajcárovej prináša pohľad na slovenskú duchovnú hudbu 20. storočia a jej osobitosti. Vývin duchovnej hudby na Slovensku sleduje po roku 1918 v troch vymedzených obdobiach: 1. 1918 – 1948, 2. 1948 – 1989, 3. 90. roky 20. storočia. Charakteristika vývinových etáp je predkladaná prostredníctvom konkrétnej skladateľskej tvorby. Osobitá pozornosť sa venuje reprezentatívnym dielam, ktoré sa pričínili o udržanie, inováciu a kvalitatívne pozdvihnutie žánru duchovnej hudby v rámci slovenskej hudobnej kultúry toho ktorého obdobia.

Publikácia Juraja Lexmanna *Teória liturgickej hudby* (2015) predstavuje kresťanskú liturgickú hudbu z liturgického a hudobného hľadiska, pričom prevláda tendencia jej integrálnej súčasti liturgie; predkladá vývoj liturgickej hudby a jej usporiadanie do systému rímskokatolíckej liturgie. Autor sa zaoberá aj problematikou uskutočňovania liturgickej hudby v dnešnej dobe.

Publikácia *Musica nova spiritualis* (2014) je výstupom projektu Kultúrnej a edukačnej grantovej agentúry Ministerstva školstva SR (KEGA), ktorý bol realizovaný na Katedre hudby Pedagogickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku v rokoch 2012 – 2014. Cieľom projektu bolo vyzvať skladateľov

ku komponovaniu nových duchovných skladieb použiteľných pre koncertné účely, v hudobnej edukácii a pre liturgické potreby. Na projekte sa zúčastnili desiat slovenskí skladatelia: Rastislav Adamko, Ľuboš Bernáth, Róbert Dinuš, Milan Dubovský, Rastislav Dubovský, Peter Groll, Peter Hochel, Stanislav Hochel, Mirko Krajči, Vítázoslav Kubička. Výsledný materiál pozostáva z 22 nových duchovných kompozícií pre rôzne inštrumentálne a vokálne obsadenie. Svojím spracovaním sú vhodné pre edukačné účely a realizáciu v chrámovom priestore. Skladby sú najmä v latinskom jazyku, ktorého univerzálnosť umožňuje prezentáciu aj v zahraničí.

Štúdia Rastislava Adamka *Hudobný jazyk v sakrálnych dielach 21. storočia na Slovensku* (2015) pojednáva o vzťahu slova a hudby liturgických skladieb, na ktoré sú kladené najvyššie nároky a kritériá v oblasti duchovnej tvorby. Poukazuje na aktuálny stav klasickej hudby v liturgii a prezentuje súčasné sakrálne hudobné diela, ktoré sú umelecky náročným repertoárom určeným najmä pre vzdelaných cirkevných hudobníkov.

Príspevok Miriam Žiarnej *Duchovné piesne v tvorbe slovenských skladateľov 20. storočia z aspektu interpretačnej praxe*. In: *Nové trendy v hudobnej výchove a vzdelávaní* (2010) prináša pohľad na interpretačnú analýzu vybraných duchovných skladieb slovenských autorov 20. storočia pre potreby umeleckého vzdelávania.

3 VÝSLEDKY DIZERTAČNEJ PRÁCE

Tvorbu prvej polovice 20. storočia na Slovensku reprezentujú skladatelia, ktorí boli v úzkom spojení s chrámovým priestorom. Regenschori, organisti, dirigenti a pedagógovia Mikuláš Moyzes, Viliam Figuš-Bystrý, Mikuláš Schneider-Trnavský, Alexander Albrecht, Štefan Németh-Šamorínsky, Ladislav Stanček, Anton Cíger, Jozef Rosinský, Ján Móry a mnohí ďalší, ktorí sa podieľali na realizácii a tvorbe duchovnej hudby v kontexte požiadaviek liturgickej hudby. Tak vznikali umelecky hodnotné diela, ktoré mali vplyv na širokú populáciu prichádzajúcu do chrámov.

Nové podmienky pre rozvoj slovenskej národnej hudby priniesol vznik Československej republiky. Proces slovakizácie hudobnej kultúry v medzivojnovom období podnietil zásadný vývoj v profilácii slovenskej hudby 20. storočia. Po roku 1918 sa náhle prerušila kantorská tradícia – začala sa prehlbovať hranica medzi amaterizmom a profesionalizmom, nakoľko skladatelia odchádzali z funkcií chrámového organistu – regenschoriho za lepším uplatnením profesionálneho hudobníka – pedagóga, skladateľa, dirigenta. Duchovná kompozícia sa presunula z konfesijného rámca chrámového priestoru do koncertných siení. Svojim zameraním zdôrazňuje skôr základné morálne a etické hodnoty ako reakciu na pretrvávajúce negatívne javy v dobovej spoločnosti. Zmena nastala aj v hudobnom stvárnení skladieb, ktoré postupne upúšťajú od neskororomantických tendencií konca 19. a začiatku 20. storočia a obohacujú sa o nové výdobytky hudby 20. storočia.

V priebehu 30. rokov 20. storočia nastupuje do hudobného života na Slovensku generácia skladateľov neskôr označená ako slovenská hudobná moderna. Jej snaha o napĺňanie ideí národnej hudby odsunula všetko ostatné do úzadia, vrátane tvorby duchovnej hudby. Skladatelia Alexander Moyzes, Eugen Suchoň a Ján Cikker venovali duchovnej hudbe v porovnaní s inými žánrami minimálnu pozornosť. Ďalší predstavitelia slovenskej hudobnej moderny sa duchovnej tvorbe nevenovali vôbec, alebo sa ňou zaoberali len príležitostne. Oproti predchádzajúcemu obdobiu začal žáner duchovnej hudby výrazne absentovať.

Premeny spoločensko-politickej situácie priamo ovplyvňovali vývoj slovenskej (duchovnej) hudby. Spoločensko-politické zriadenie a ideologické doktríny prenikali aj do hudobného života a skladateľskej tvorby. Po roku 1945 sa Slovensko ocitlo v politicky a kultúrne rozdelenej Európe. Jeho ďalší spoločensko-kultúrny vývoj možno sledovať v rámci významných medzníkov: rok 1945,¹³ február 1948,¹⁴ obdobie rokov 1968 – 1969,¹⁵ november 1989,¹⁶ január 1993.¹⁷

¹³ Ukončenie vojny, obnovenie Československa, začiatok ľudovo-demokratického zriadenia.

¹⁴ Nastolenie socialistickej spoločensko-politickej formácie.

¹⁵ ČSFR, okupácia ČSFR, začiatok etapy normalizácie.

¹⁶ Zánik socialistického systému.

¹⁷ Vznik samostatnej SR.

Socialistické zriadenie, ktoré nastúpilo v roku 1948, neprialo rozvoju duchovnej hudby, ktorá ustúpila do pozadia na niekoľko desaťročí. U malého počtu skladateľov však naďalej vznikala ako výraz ich vlastného presvedčenia a vnútornej potreby. Nakoľko nebola žiadna možnosť uvádzať nové duchovné diela, prezentovala sa táto tvorba v zahraničí v rámci súťaží a prehliadok. Viacerých skladateľov z radov rehoľných spoločností (Jozef Strečanský, Július Gašparík, Ján Čambál a Stanislav Kmotorka) postihla Bartolomejská noc 1950 a v dôsledku toho boli presunutí do Čiech alebo emigrovali do zahraničia. Isté kultúrno-politické uvoľnenie 60. a 80. rokov umožnilo realizáciu duchovných skladieb na verejnosti, avšak prispôsobenú dobovým požiadavkám, najmä nahradením duchovného názvu skladby ideologicky prípustným.

Inšpiračné okruhy avantgardného úsilia 60. rokov sa rozšírili o dovtedy v slovenskej hudbe nevyužitú podnetnosť orientálnej poézie (I. Parík, M. Bázlik), gregoriánskeho chorálu (T. Salva), výtvarného umenia (I. Zeljenka, L. Kupkovič, I. Parík), latinského jazyka (I. Zeljenka, J. Hatrík, T. Salva), spirituality cirkevnej hudby (T. Salva), biblických textov (J. Hatrík, M. Bázlik), či filozoficky formulovaných teologických názorov (elektroakustická tvorba J. Malovca). Zvýšený záujem o ideál duchovnosti, humanistického videnia sveta a výslovného odporu voči totalite a poklesnutej morálke režimu mal vplyv na vývoj a modernizáciu duchovnej hudby najmä u Tadeášu Salvu, Jozefa Gahéra, Mira Bázlika. Normalizácia 70. rokov prerušila tvorbu nových duchovných kompozícií. Existenčnou alternatívou bolo komponovanie duchovných skladieb so zámernou absenciou, alebo úpravou sakrálnych textov. Postupne vznikali kompozície, ktoré mali aktuálne duchovné poslanstvo a apelačnú humanistickú funkciu.

Generácia tzv. postmoderny na konci 70. rokov priniesla výraznú diferenciaciu hudobných štýlov i autorských poetík. Uvoľnenie kultúrno-politickej klímy v 80. rokoch podnietilo záujem o duchovnú sféru v hudbe, o religiózny a mystický podtón, ktorý našiel odraz v preferencii meditatívnej hudby. K oživeniu duchovnej hudby dochádzalo prostredníctvom kantáty, oratória s aktuálnym humanistickým poslanstvom v tvorbe Vladimíra Godára, Ivana Hrušovského, Mira Bázlika, Ladislava Holoubka.

Rok 1989 priniesol zásadné zmeny spoločenského systému, ktoré umožnili uplatnenie duchovného rozmeru v školskom systéme, v interpretačnej praxi, vo vedeckej oblasti a publikačnej činnosti. Polyštýlový obraz hudby 90. rokov priniesol návrat hudobných žánrov, foriem a techník, ktoré boli dovtedy v umeleckom prostredí potláčané. Žáner duchovnej hudby bol otvorený skladateľom všetkých vekových kategórií a generačných vrstiev: Vladimír Bokes, Ivan Hrušovský, Jozef Gahér, Jozef Podprocký, Stanislav Hochel, Ivan Valenta, Pavol Krška, Peter Cón, Vít'azoslav Kubička, Peter Martinček, Peter Zagar, Egon Krák, Pavol Malovec, Mirko Krajči. Slovenským špecifickým bola elektroakustická duchovná hudba u Petra Kolmana, Romana Bergera a Ivana Paríka. K duchovnej tematike skladatelia zaujali rôzny prístup. Jedni chceli spoznať jej hudobné druhy a kompozične sa s nimi vyrovnáť. Druhí sa zamerali na duchovný rozmer, vnútorne inklinovali k tomuto žánru, ktorý zastáva dominantné postavenie v ich tvorbe.

Súčasná duchovná tvorba na Slovensku vychádza z dávnej tradície, postavenej na archaizujúcich prvkoch (formy, techniky, zvukové ideály, modálne tóniny) a spracovanej v kontexte súčasných hudobných postupov. V popredí je kantilénová melodika v úzkom spojení s textom. Rôznorodý a zároveň zrozumiteľný hudobný jazyk súčasnej duchovnej tvorby sa prejavuje u viacerých súdobých skladateľov: Marián Milučký, Jana Kmit'ová, Peter Groll, Stanislav Šurin, Rastislav Dubovský, Ľuboš Bernáth, Lucia Papanetzová, Peter Hochel, Lukáš Borzík, Mária Jašurdová, Vladimír Kopec a iní.

V kompozičnom prejave priniesol hudobný vývoj 20. storočia množstvo techník a prúdov, ktoré mali vo väčšej, či menšej miere vplyv aj na oblasť duchovnej tvorby a jej umeleckú výpoveď.

Duchovnú tvorbu v kontexte vývoja slovenskej duchovnej hudby 20. a 21. storočia približujú v našej práci profily skladateľov zaoberajúcich sa duchovnou vokálnou komornou tvorbou. Výber skladateľov predstavuje významné osobnosti slovenskej hudby, ktoré sa podieľali na duchovnej vokálnej tvorbe a mali vplyv na jej vývoj. Zároveň prináša aj mená menej známych až neznámych autorov, ktorí boli činní v danej oblasti.

Vyústením práce je vytvorený **súpis skladieb**, ktorý predstavuje širokú paletu vokálnej sólovej a komornej duchovnej tvorby slovenských skladateľov 20. storočia až po súčasnosť. Pozostáva z vokálnych skladieb sólových bez sprievodu a komorných skladieb pre rôzne obsadenie. Ide o skladby v slovenskom, latinskom, maďarskom, anglickom, nemeckom a poľskom jazyku. Z formového hľadiska ide o piesne, kantáty, komorné omše. Súpis skladieb má slúžiť ako prehľad a zdroj základných informácií o duchovnej vokálnej tvorbe slovenských skladateľov.

Ťažisko našej práce tvorila **hudobno-interpretačná analýza** vybraných duchovných komorných skladieb, na základe ktorej sme vytvorili odporúčania k jej využitiu na jednotlivých stupňoch umeleckého vzdelávania. Interpretácia týchto diel podporuje nielen rozvoj hudobnosti a interpretačných zručností, ale napomáha osobnostnému vývoju speváka, nakoľko ich stvárnenie vyžaduje schopnosť vyjadriť umelecký obsah skladieb, tlmočiť posolstvo, ktoré prinášajú. Slovenská duchovná hudba nie je v edukačných materiáloch adekvátne uplatnená a spomína sa len okrajovo. Na základe uvedených zistení predkladáme odporúčanie začleniť ju do učebných osnov ako zdroj poznávania duchovného a kultúrneho dedičstva nášho národa.

Svojou tematikou, nápadnými motívami a netradičným charakterom spracovania má potenciál uplatniť sa aj ako súčasť súťažného repertoáru na interpretačných súťažiach.

Predkladaný výber analyzovaných skladieb obsahuje štyri samostatné piesne a tri kompletne piesňové cykly.

- Viliam Figuš-Bystrý – *Zdravas bud' Panno Maria...* op. 7 (1902)
- Jozef Rosinský – *Benedicite* op. 338 zo zbierky *Cantica varia cum organo* (1947)
- Ladislav Stanček – piesňový cyklus *Tri duchovné piesne* op. 107 (1975)
- Jozef Malovec – *Dve duchovné piesne* (1987, 1989)
- Ivan Valenta – *Duchu svätý* z piesňového cyklu *Chválospevy a vzývania* (1994 – 1995)
- Vítázoslav Kubička – piesňový cyklus *Tri biblické piesne* op. 129 (2000)

- Ľuboš Bernáth – *Emitte Spiritum tuum* (2017) pre dva hlasy.

Analyzované piesne Viliama Figúša-Bystrého a Jozefa Rosinského sú komponované neskororomantickým štýlom. Vyznačujú sa kantilénovou melodikou s pestrou harmonickou štruktúrou organového sprievodu. Interpretačná náročnosť spočíva v chromatických postupoch a intervalových skokoch s farebným a dynamickým otváraním hlasu. K interpretácii je nevyhnutná osobnostná zrelosť speváka pre obsahovú výpoveď textov. Obidve skladby boli v danom období komponované pre liturgické účely, dnes je potrebné ich vhodne zaradiť v kontexte pravidiel súčasnej liturgickej praxe. Meditatívnosť Stančekových piesní je určená na koncertné predvedenie zrelej speváckej osobnosti. Hudobnú expresívnosť a dramatizmus podporuje modulačný harmonický priebeh. Interpretačne rozvíja najmä schopnosť vnímať a vyjadriť expresiu v spojení hudby a slova. Prepojenie dodekafonických a tonálnych postupov prináša zaujímavú zvukovosť a interpretačné vyjadrenie v piesňach Jozefa Malovca. Hebrejská melodika a zreteľný harmonický priebeh piesne *Duchu Svätý* Ivana Valentu rozširujú repertoár netradičného charakteru realizovateľný na ZUŠ. Zrozumiteľnosť a prístupnosť kompozičného jazyka Vítázoslava Kubičku prezentujú *Tri biblické piesne*, ktoré sú vďačným materiálom koncertných programov. Ich recitatívno-melodický ráz zvyrazňuje podstatu textovej predlohy. Dueto Ľuboša Bernátha je príkladom archaickej melodiky na liturgické texty s rovnocenným postavením dvoch sopránových hlasov.

Výber predkladá rôznosť tematiky, hudobného jazyka, hudobných foriem a kompozičných techník podľa individuality autorov. Analyzované skladby sú komponované so sprievodom organa alebo klavíra, čo umožňuje ich interpretáciu ako v koncertných sálach, tak aj v sakrálnych priestoroch. Svojou obsahovou a technicko-interpretačnou náročnosťou sú vhodné na uplatnenie vo výučbe na ZUŠ, konzervatóriách a vysokých školách pedagogického a umeleckého zamerania.

ZÁVER

Analyzované skladby ponúkajú hodnotný materiál slovenskej piesňovej tvorby, ktorý je vhodný pre potreby hudobnej edukácie na jednotlivých stupňoch umeleckého vzdelávania. Špecifikom duchovnej vokálnej tvorby je obsahová náplň textov, ktorú má charakterizovať, najmä v liturgickej hudbe, úzke spojenie slova a hudby. Jednotlivé kompozície sa snažia priblížiť duchovnému rozmeru podľa doby vzniku, podľa zámeru skladateľa a podľa uplatnenia konkrétnej skladby. Kompozičné techniky charakterizujú dané štýlotvorné obdobie a vychádzajú z osobitého vyjadrovacieho jazyka skladateľa a jeho poňatia transcendentna.

Duchovná vokálna komorná tvorba – analyzovaná v práci a sumarizovaná v súpise skladieb – ponúka možnosť siahnuť po slovenskej tvorbe pre koncertné uvedenie v sakrálnom priestore. Hlboké liturgické alebo meditatívne texty a invencia hudobného spracovania v spojení s profesionálnou interpretáciou predstavujú hodnotný program spĺňajúci kritériá smerníc o koncertoch v kostoloch. Aplikáciu v podmienkach liturgie upresňujú kritériá liturgickej hudby (posvätnosť, formálna správnosť, hudba zjednotená s konkrétnym liturgickým úkonom), ktoré sú obsiahnuté vo viacerých skladbách uvedených v tejto práci.

Podmienky interpretačných súťaží umožňujú individuálny výber vokálnej tvorby v rámci určených období a žánrov. Prezentácia predkladanej duchovnej tvorby je zameraná aj na propagáciu slovenskej piesňovej tvorby. Na Slovensku sa realizujú aj súťaže s povinnou duchovnou skladbou. Ide o interpretačnú súťaž Duchovná pieseň,¹⁸ určenú pre žiakov cirkevných zborov a evanjelických škôl a celoslovenskú interpretačnú súťaž s medzinárodnou účasťou Študentská umelecká činnosť¹⁹ v Ružomberku, ktorá prebieha v troch kategóriách.

Dizertačná práca môže byť východiskovým bodom k ďalším skúmaniam slovenskej komornej vokálnej duchovnej tvorby. Nakoľko mnohé notové pramene sa nachádzajú doposiaľ v rukopisoch v archívoch a v osobných databázach

¹⁸ Spevácka súťaž Duchovná pieseň. Dostupné na: http://www.ecav.sk/files/user/propoz_dp_2018.pdf (online 10.5.2018).

¹⁹ Študentská umelecká činnosť. Dostupné na: <https://sucruzomberok-sk.webnode.sk/> (online 10.5.2018).

skladateľov, chceli by sme sa pokúsiť o ich zverejnenie prípravou získaných notových materiálov do tlače.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY A PRAMEŇOV (výber)

- ADAMKO, Rastislav. 2015: *Hudobný jazyk v sakrálnych dielach 21. storočia na Slovensku*. In: Edukacja Muzyczna. Prace naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, r. X, s. 135 – 149. Dostupné na: <http://dlibra.bg.ajd.czest.pl:8080/dlibra/docmetadata?id=3820&from=publication> (18.3.2018).
- BURLAS, Ladislav. 2006: *Formy a druhy hudobného umenia*. Žilina: Edis. ISBN 80-8070-522-4.
- Vznik a vývin umelej piesne na Slovensku od 19. storočia a jej integrácia vo vzdelávacích a prezentačných programoch umeleckého školstva 3*. Zborník z muzikologickej konferencie konanej 27. októbra 2011 v Banskej Bystrici v rámci grantového projektu KEGA 3/7488/09. Banská Bystrica: Katedra vokálnej interpretácie FMU AU BB. ISBN 978-80-89555-03-1, s. 119 – 127.
- Direktórium pre kantorov*. 2012. Dostupné na: <http://www.spevník.sk/doc/dpk.pdf> (online 13.11.2017).
- Dodatok č. 1 ktorým sa mení Štátny vzdelávací program konzervatória v SR ISCED 5B – vyššie odborné vzdelanie*. Dostupné na: http://www.siov.sk/files/SVP/Dodatok_1_k_SVP_82_%20konzervatoria.pdf (online 10. 12. 2016).
- Ekumenická Biblia*. Dostupné na: <https://www.bible.sk/sk/evanjelicky/lukas/4/18> (online 4.3.2018). Roháček: *Biblia*. Dostupné na: <https://www.bible.sk/sk/rohacek/lukas/4/18> (online 4.3.2018).
- ELSCHEK, Oskár (ed.). 1996: *Dejiny slovenskej hudby*. Bratislava: Ústav hudobnej vedy SAV. ISBN 80-88820-04-9.
- FERKOVÁ, Eva. 2007: *Hudobná analýza. Teória a stručné dejiny*. Bratislava: AEPress, s. r. o., 194 s. ISBN 978-80-88880-78-3.
- FERKOVÁ, Eva. 2013: *Tektonika a dynamizmus v hudbe*. Bratislava: VŠMU. ISBN 978-80-89439-43-0.
- GODÁR, Vladimír. 2017: *Duchovná tvorba Štefana Németha-Šamorínskeho*. [Rukopis.] Archív Vladimíra Godára.
- GODÁR, Vladimír. 2016: *Vokálna lyrika Ladislava Stančeka a jeho piesňový cyklus Mŕtvy (1942)*. In: *Malé osobnosti veľkých dejín – veľké osobnosti malých dejín II*. Príspevky k hudobnej regionalistike. Zborník príspevkov z muzikologickej konferencie v Bratislave 19. – 20. novembra 2015 venovaný PhDr. Ivanovi Mačákovi (1935 – 2016). Bratislava: Slovenská muzikologická asociácia a Slovenské národné múzeum – Hudobné múzeum, 2016, ISBN 978-80-8060-392-2.
- GODÁR, Vladimír. 2017: *Vokálno-symfonické dielo Alexandra Albrechta*. In: *Malé osobnosti veľkých dejín – veľké osobnosti malých dejín III*. Príspevky k hudobnej regionalistike. Zborník príspevkov z muzikologickej konferencie Bratislava 9. – 10. novembra 2016. Bratislava: SNM, ISBN 978–80–8060-418-9, s. 127 – 168.
- GRAJCÁROVÁ, Zuzana. 2000: *Slovenská duchovná hudba 20. storočia*. In: *Slovenská hudba*, roč. XXVI, č. 1 – 2, s. 106 – 129. ISSN 1335-2458.
- HONS, Miloš. 2010: *Hudební analýza*. Praha: Togga. ISBN 978-80-87258-29-6.
- HRUŠOVSKÝ, Ivan. 1998: *Poznámky k sakrálnosti v slovenskej hudbe*. In: *Súčasná hudba medzi Východom a Západom / Zeitgenössische Musik zwischen Ost und West*. Hrčková, Nad'a (ed.). Zborník zo sympózia v rámci festivalu Melos-Étos 1997,

- Bratislava, 10. – 13. Novembra 1997, Festival Melos-Étos, Orman, Bratislava, s. 187 – 191. ISBN 80-967816-2-6.
- HRUŠOVSKÝ, Ivan. 1995: *Reflexie o duchovnej hudbe 20. storočia*. In: Slovenská hudba, roč. XXI., č. 1, s. 10 – 37. ISSN 1335-2458.
- HRUŠOVSKÝ, Ivan. 1995: *Sakrálnosť v slovenskej hudbe*. In: Slovenská hudba, roč. XXI., č. 1, s. 8. ISSN 1335-2458.
- HRUŠOVSKÝ, Ivan. 1964: *Slovenská hudba v profiloch a rozboroch*. Bratislava: Štátne hudobné vydavateľstvo, 1. vydanie, 460 s.
- Hudobné centrum*. Dostupné na: <http://hc.sk/hudba/skladatelia/>.
- CHALUPKA, Ľubomír. 2015: *Cestami k tvorivej profesionalite: sprievodca hudbou 20. storočia I. (1901 – 1950)*. Bratislava: UK. ISBN 978-80-81-27-091-8.
- CHALUPKA, Ľubomír. 2011: *Slovenská hudobná avantgarda*. Bratislava: UK. ISBN 978-80-223-3115-9.
- JURÍK, Marián – ZAGAR, Peter. 1998: *100 slovenských skladateľov*. Bratislava: Národné hudobné centrum. ISBN 80-967799-6-6.
- KOLESÁROVÁ, Anna. 1995: *Učebné osnovy pre hlasovú výchovu, spev*. Bratislava: ŠPÚ. ISBN 80-7098-073-7.
- LEAVER, Robin A. – ZIMMERMAN, Joyce Ann (ed.). 1998: *Liturgy And Music. Lifetime Learning*. Collegeville: Liturgical Press, 1998, 472 s., ISBN 978-0-8146-2501-9. Dostupné na: https://books.google.sk/books?id=kEu_UO_n-CUC&pg=PA214&lpg=PA214&dq=Definition+Church+music&source=bl&ots=7xwutviw6E&sig=3s8dlL7ylAn8X-1TbsMB1nZ6uKw&hl=sk&sa=X&ved=0ahUKEwjN7YGk6N3QAWhjSwKHbYsDy04ChDoAQgZMAA#v=onepage&q=Definition%20Church%20music&f=false (online 5. 12. 2016).
- LEXMANN, Juraj. 2015: *Teória liturgickej hudby*. Bratislava: Juraj Lexmann. ISBN 978-80-972049-4-5.
- MARTIENSSSENOVÁ-LOHMANNOVÁ, Franciszka. 1994: *Vzdělaný pěvec*. 4. vyd. Pardubice: KORA, 326 s. ISBN 80-85644-04-5.
- MARTINÁKOVÁ, Zuzana. 2000: *K vývinovým tendenciám hudobnej tvorby na Slovensku v poslednom štvrtstoročí*. In: Slovenská hudba roč. XXVI, č. 1 – 2, s. 106 – 129. ISSN 1335-2458.
- MARTINÁKOVÁ, Zuzana. 2010: *Mladá slovenská skladateľská generácia – štýlové a názorové orientácie*. In: Slovenská hudba, roč. XXXVI., č. 1, s. 27 – 62, ISSN 1335-2458.
- MARTINÁKOVÁ, Zuzana. 1998: *Stručný prierez vývojom slovenskej hudby v 20. storočí*. In: Hudobný život roč. XX, č. 5. ISSN 1335-4140, s. 11 – 12.
- MARTINÁKOVÁ, Zuzana. 1997: *Súčasná slovenská hudba z konca druhého tisícročia. Niektoré tendencie vývoja v 80. a 90. rokoch*. In: Slovenská hudba, roč. XXIII., č. 3 – 4, s. 234 – 252. ISSN 1335-2458.
- MELICHER, Alexander. 2015: *Ladislav Stanček*. Banská Bystrica: Akadémia umení, 2015. ISBN 978-80-89555-51-2.
- MIŽÁROVÁ, Helena – BIELIKOVÁ, Viola. 2002: *Jozef Rosinský. Personálna bibliografia*. Nitra: Krajská knižnica Karola Kmeťa v Nitre. ISBN 80-85143-30-5.
- MUNTÁG, Emanuel. 1973: *Viliam Figuš-Bystrý: život a dielo (1875 – 1937): tematický katalóg hudobnej tvorby a bibliografia o živote a diele slovenského skladateľa*. Martin: Matica slovenská.
- New Music for Kids and Teens*. Dostupné na: http://www.newmusicforkids.org/?id=skladby_podla_obtiaznosti (online 20.9.2017).
- OTČENÁŠOVÁ-ŠTRBOVÁ, Slavomíra. 2013: *Život, viera, umenie*. Liptovský Mikuláš: Tranoscius. ISBN 978-80-7140-426-2.

- PODPERA, Rastislav. 2006: *Hudba v súčasnej liturgii ako predmet výskumu*. In: *Hudba v súčasnej liturgii*. Edícia Musicologica Slovaca et Europaea XXIV. Bratislava: Ústav hudobnej vedy SAV, 2006, ISBN 80-89135-07-2.
- RANINEC, Jozef. 2018: *Dejiny a literatúra spevu*. Bratislava: Univerzita Komenského, 2. vyd. 286 s. ISBN 978-80-223-4485-2.
- Slovak Music Bridge*. Dostupné na: <http://www.smb.sk/> (online 8.5.2018).
- Smernica o koncertoch v kostoloch v Nitrianskej diecéze*. Nitra, 2016. Dostupné na: http://www.biskupstvo-nitra.sk/wp-content/uploads/2017/02/SMERNICA_o_koncertoch.pdf (online 23.3.2017).
- Smernica pre koncerty v kostoloch*. Košice, 2015. Dostupné na: <http://www.ke-arcidieceza.sk/wp-content/uploads/2011/03/Smernica-pre-koncerty-v-kostoloch.pdf> (online 9.5.2018).
- Štátny vzdelávaní program pre základné umelecké školy*. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/data/att/7409.pdf> (online 7.12.2016).
- Učebné osnovy konzervatórium*. Dostupné na: <http://www9.siov.sk/statny-vzdelavaci-program-pre-konzervatoria/28908s> (online 26.3.2018).
- Vzdelávacie štandardy pre jednotlivé umelecké odbory ZUŠ*. Dostupné na: <https://www.minedu.sk/data/att/7422.pdf> (26.3.2018).
- ŽIARNA, Miriam. 2014: *Adekvátny výber spevákkeho repertoáru pre žiakov ZUŠ*. In: *Slovenská hudba*, roč. XLI., č. 1, s. 75 – 81. ISSN 1335-2458.
- ŽIARNA, Miriam. 2010: *Duchovné piesne v tvorbe slovenských skladateľov 20. storočia z aspektu interpretačnej praxe*. In: *Nové trendy v hudobnej výchove a vzdelávaní*. Zborník príspevkov z doktorandskej konferencie konanej v rámci Týždňa vedy v novembri 2009. Ružomberok: VERBUM. ISBN 978-80-8084-541-4.

VÝBER Z PRAMEŇOV

- Ave Maria et alia opera musica sacra*. Tomáš Šelc – Marek Vrábel. [CD-ROM]. 2013, Bratislava: Music forum. 2306-001-2.
- BERNÁTH, Ľuboš: *Báseň a modlitba*. [Rukopis.] 2009. Archív skladateľa.
- BERNÁTH, Ľuboš: *Emitte Spiritum tuum*. [Rukopis.] 2017. Archív skladateľa.
- BERNÁTH, Ľuboš: *Liber psalmorum I*. In: ŠELC, Tomáš: *Vokálno-interpretačná analýza knihy žalmov od Ľuboša Bernátha*. [Diplomová seminárna práca]. Bratislava: VŠMU, Katedra spevu.
- Biblia Sacra. 1922. Secundum, Vulgaram clementinam, Edita A, Ratisbonae: Sumptibus et typis Friderici Pustet, S. Sedis apost et s. rit. congr. typogr.
- CÍGER, Anton: *Ave Maria*. [Rukopis.] 1932. Martin: Literárny archív SNK, A XXXVII/7-2.
- CÍGER, Anton: *Ave Maris Stella*. [Rukopis.] 1946. Martin: Literárny archív SNK, A XXXVII/4-80.
- CÍGER, Anton: *O Salutaris Hostia*. [Rukopis.] 1945. Martin: Literárny archív SNK, A XXXVII/4-98.
- ČAMBÁL, Ján. 2012: *Cantica drammatica*. [CD-ROM]. 2012 Kladno.
- E-mailová korešpondencia autorky s Ivanom Valentom dňa 3.5.2018.
- E-mailová korešpondencia autorky s Iris Szeghy dňa 11.5.2018
- E-mailová korešpondencia autorky s Janou Kmit'ovou dňa 8.5.2018.
- E-mailová korešpondencia autorky s Ľubošom Bernáthom dňa 6.11.2017.
- E-mailová korešpondencia autorky s Lukášom Borzíkovi dňa 7.5.2018.
- E-mailová korešpondencia autorky s Máriou Jašurdovou dňa 28.9.2015, 14.3.2018.
- E-mailová korešpondencia autorky s Pavlom Malovcom dňa 5.5.2018.

- E-mailová korešpondencia autorky s Stanislavom Šurinom dňa 3.5.2018.
- E-mailová korešpondencia autorky s Viťazoslavom Kubičkom dňa 4.5.2018.
- E-mailová korešpondencia autorky s Vladimírom Godárom dňa 27.11.2017, 10.12.2017, 20.12.2017, 18.2.2018, 19.2.2018, 13.5.2018.
- E-mailová korešpondencia autorky s Vladimírom Kopcom dňa 11.4.2018.
- FIGUŠ BYSTRÝ, Viliam: *Dve Ave Maria op. 94*. [Rukopis.] 1933. Martin: Literárny archív SNK, A XXIV-148.
- FIGUŠ BYSTRÝ, Viliam: *Náboženské piesne op. 62*. [Rukopis.] 1922 – 1935. Martin: Literárny archív SNK, A XXIV-113.
- FIGUŠ BYSTRÝ, Viliam: *Ofertória op. 88*. [Rukopis.] 1932. Martin: Literárny archív SNK, A XXIV-145.
- FIGUŠ BYSTRÝ, Viliam: *Ofertória op. 89*. [Rukopis.] 1932. Martin: Literárny archív SNK, A XXIV-146.
- FIGUŠ BYSTRÝ, Viliam: *Vallásos dalok op. 5*. [Rukopis.] 1901 – 1923, Martin: Literárny archív SNK, A XXIV-9.
- FIGUŠ BYSTRÝ, Viliam: *Zdravas bud' Panno Maria op. 7*. [Rukopis.] 1902. Martin: Literárny archív SNK, A XXIV-149.
- FIGUŠ BYSTRÝ, Viliam: *Zdravas bud' Panno Maria op. 7. Nábožné piesne 1*. [Rukopis.] 1902. Literárny archív SNK, Martin, A XXIV-11.
- GAHÉR, Jozef: *Osem prorockých piesní pre soprán a klavír*. Bratislava: Hudobný fond, 2005, ISBN 80-8051-174-8.
- GAHÉR, Jozef: *Piesne nevesty z knihy Šalamúnovej*. Bratislava: Hudobný fond, 2005, ISBN 80-8051-394-5.
- GAHÉR, Jozef: *Tri piesne pre barytón a organ*. Bratislava: Hudobný fond, 2001.
- Graduale Romanum*. 1910. Regensburg: s. n.
- Graduale Romanum*. 1961, Desclée & Socii: S. Sedis Apostolicae et Sacrorum Rituum Congregationis Typographi: PARISIIS – TORNACI – ROMA – NEO EBORACI, s. 293 – 294. Dostupné na: <https://media.musicasacra.com/pdf/graduale1961.pdf> (online 29.10.2017).
- HRUŠOVSKÝ, Ivan: *Dotyky*. [Rukopis.] 1996. Martin: Literárny archív SNK, A CLXIV/4-208.
- JAŠURDOVÁ, Mária: *Cyklus piesní Cantus pre soprán a klavír*. [Rukopis.] 2014. Archív skladateľky.
- KAFENDA, Frico: *Ave Maria*. In: *Album skladateľov*. Bratislava: Jozef Závodský, 1911.
- KOPEC, Vladimír: *Ave Maria*. [Rukopis.] 2006. Archív skladateľa.
- KOPEC, Vladimír: *Ave, verum corpus*. [Rukopis.] 2011. Archív skladateľa.
- KOPEC, Vladimír: *Blažený človek*. [Rukopis.] 2009. Archív skladateľa.
- KOPEC, Vladimír: *Bože, ty si môj Boh*. [Rukopis.] 2009. Archív skladateľa.
- KOPEC, Vladimír: *De profundis*. [Rukopis.] 2010. Archív skladateľa.
- KOPEC, Vladimír: *Deus caritas est*. [Rukopis.] 2010. Archív skladateľa.
- KOPEC, Vladimír: *In caritate*. [Rukopis.] 2010. Archív skladateľa.
- KOPEC, Vladimír: *Mária, Panna bolestná*. [Rukopis.] 2005. Archív skladateľa.
- KOPEC, Vladimír: *O sacrum convivium*. [Rukopis.] 2011. Archív skladateľa.
- KOPEC, Vladimír: *O salutaris hostia*. [Rukopis.] 2010. Archív skladateľa.
- KOPEC, Vladimír: *Pán je môj Pastier*. [Rukopis.] 2009. Archív skladateľa.
- KOPEC, Vladimír: *Pane, náš vládca*. [Rukopis.] 2009. Archív skladateľa.
- KMIŤOVÁ, Jana: *Dve žalmové piesne*. Bratislava: Slovak Music Bridge, 2013. ISMN 979-0-68502-091-2. Dostupné na: <https://www.scoreexchange.com/profiles/slovakmusicbridge> (online 20.10.2017).
- KRŠKA, Pavol: *Ave Maria*. [Rukopis.] 1998. Žilina: Hudobný archív konzervatória.

- KUBIČKA, Vítazoslav: *Ave Maria, op. 112*. [Rukopis.] Dostupné na: http://www.newmusicforkids.org/?id=skladby_podla_skladatela (online 12.10.2016).
- KUBIČKA, Vítazoslav: *Biblické piesne I*. [Rukopis.] Dostupné na: http://www.newmusicforkids.org/?id=skladby_podla_skladatela (online 12.10.2016).
- KUBIČKA, Vítazoslav: *Biblické piesne II., op. 229*. [Rukopis.] Dostupné na: http://www.newmusicforkids.org/?id=skladby_podla_skladatela (online 12.10.2016).
- KUBIČKA, Vítazoslav: *Bože, príd' mi na pomoc*. [Rukopis.] Dostupné na: http://www.newmusicforkids.org/?id=skladby_podla_skladatela (online 12.10.2016).
- KUBIČKA, Vítazoslav: *Jesu op. 276*. [Rukopis.] Dostupné na: http://www.newmusicforkids.org/?id=skladby_podla_skladatela (online 13.1.2018).
- KUBIČKA, Vítazoslav: *Modlitba op. 249*. [Rukopis.] Dostupné na: http://www.newmusicforkids.org/?id=skladby_podla_skladatela (online 12.10.2016).
- KUBIČKA, Vítazoslav: *Otče náš op. 202*. [Rukopis.] Dostupné na: http://www.newmusicforkids.org/?id=skladby_podla_skladatela (online 12.10.2016).
- KUBIČKA, Vítazoslav: *Šalamúnove piesne op. 138*. [Rukopis.] Dostupné na: http://www.newmusicforkids.org/?id=skladby_podla_skladatela (online 12.10.2016).
- KUBIČKA, Vítazoslav: *Tri biblické piesne op. 129*. [Rukopis.] Dostupné na: http://www.newmusicforkids.org/?id=skladby_podla_skladatela (online 12.10.2016).
- MALOVEC, Jozef: *Dve duchovné piesne*. Bratislava: SHF, 1991.
- MALOVEC, Pavol: *Agnus Dei: per soprano e due viloncelli*. Bratislava: MUSIC FORUM, 2000, ISBN: 80-88737-25-7.
- MARTINČEK, Peter: *Ave Maria pre spev a klavír*. Bratislava: Hudobný fond, 2001. ISBN 80-8051-084-09.
- MARTINČEK, Peter: *The relavation of Jesus Christ for tenore solo and pianoforte*. Bratislava: Hudobný fond, 2002. ISBN 80-8051-132-2.
- MARTINČEK, Peter: *Žalmové piesne*. Bratislava: Hudobný fond, 2005. ISBN 80-8051-393-7.
- MOYZES, Alexander: *Ave Maria pre soprán (tenor) a organ*. Bratislava: Hudobný fond, 2007. ISBN 978-80-8051-510-2.
- MOYZES, Mikuláš: *Vexilla regis*. [Rukopis.] 1933.
- MUNTÁG, Emanuel. 1993: *Katalóg pozostalosti hudobného skladateľa Mikuláša Schneidera Travského*. Trnava: Západoslovenské múzeum v Trnave, 129 s.
- NÉMETH-ŠAMORÍNSKY, Štefan: *Ave Maria č. 3 op 32*. [Rukopis.] 1947. Dolná Krupá: Hudobné múzeum SNM, MUS XCVII – 2h.
- NÉMETH-ŠAMORÍNSKY, Štefan: *Ave Maria op. 4*. [Rukopis.] 1923. Dolná Krupá: Hudobné múzeum SNM, MUS XCVII – 2a.
- NÉMETH-ŠAMORÍNSKY, Štefan: *Missa brevis č. 1 op. 3*. [Rukopis.] 1921. Dolná Krupá: Hudobné múzeum SNM, MUS XCVII – 4a.
- NÉMETH-ŠAMORÍNSKY, Štefan: *Missa brevis č. 3 op. 22*. [Rukopis.] 1936. Dolná Krupá: Hudobné múzeum SNM, MUS XCVII – 4c.
- PARÍK, Ivan: *Ária II. (Stabat Mater)*. Bratislava: Hudobný fond, 1992, ISBN 80-805166-79-8.
- PARÍK, Ivan: *Meditácia (Ária III.) pre soprán, flautu a organ nad textami Jacopone da Todiho*. Bratislava: Hudobný fond. 2009. ISMN 979-0-69500-051-8
- PODPROCKÝ, Jozef: *Ave Maria: Pre soprán, (tenor) a klavír in memoriam Ján Cikker. op. 7, č. 2(c)*. Košice: Nadácia Hermerkovcov, 2005. ISBN 80-901169-5-7.
- ROSINSKÝ, Jozef: *Cantica varia cum organo*. Bratislava: Jozef Závodský, 1947.
- ROSINSKÝ, Jozef: *Sacri Concetus*. Bratislava: Jozef Závodský, 1948.
- ROSINSKÝ, Jozef: *Melopea chrámová*. Bratislava: Atlas, 1949.
- Rozhovor autorky s Ľubošom Bernáthom z 2.11.2017.

- Rozhovor autorky s Lukášom Borzíkom z 6. – 7. 5.2018
- Rozhovor autorky s Pavlom Krškom z 1.5.2018.
- Rozhovor autorky s Vladimírom Godárom z 8.12.2017, 28.4.2018.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Adoro te*. [Rukopis.] 1950. Trnava: ZSM, M 1249.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Alma Redemptoris seu Ave Maris Stella*. Bratislava: Musica, 1919.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Ave Maria*. [Rukopis.] 1896. Trnava: ZSM, M 1072 20939.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Ave Maria*. Bratislava: Jozef Závodský, 1910.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Benedicta, cujus viscera op. 22*. [Rukopis.] 1916. Trnava: ZSM, M 6502 24345.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Benedicta, cujus viscera*. [Rukopis.] 1916. Trnava: ZSM M 66 19933.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Benedictus es Dominus*. [Rukopis.] 1942. Trnava: ZSM, M 129 1996.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Diffusa est gratia*. [Rukopis.] 1950. SNM – Hudobné múzeu, Dolná Krupá: Hudobné múzeum SNM, MUS LIII 59.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Duchovné piesne z Cantus Catholici*. [Rukopis.] 1934. SNM – Hudobné múzeu, Dolná Krupá: Hudobné múzeum SNM, MUS LIII 62.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Jesu dulcis memoria op. 63*. [Rukopis.] 1930. Trnava: ZSM, M 1166a.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Jesu dulcis memoria op. 63*. [Rukopis.] 1930. Trnava: ZSM, M 1166b.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *O sv. Terezke*. [Rukopis.] ? Trnava: ZSM, M 246 1401.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Perfice gressus meos*. [Rukopis.] 1942. Trnava: ZSM, M 128 1995.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Pieseň sv. Uršuly*. [Rukopis.] 1931. Trnava: ZSM, M 6508 24351.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Sacris solemnis op. 23*. [Rukopis.] 1914. Trnava: ZSM, M 1125 20992.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Salve Regina*. [Rukopis.] ? Trnava: ZSM, M 1352 21219.
- SCHNEIDER-TRNAVSKÝ, Mikuláš: *Terzett Ave Maria*. [Rukopis.] 1901. Trnava: ZSM, M 1081.
- STANČEK, Jozef: *Anjeli Boží*. [Rukopis.] 1961. Martin: Literárny archív SNK, ACI/154.
- STANČEK, Jozef: *Dve piesne*. [Rukopis.] 1978. Martin: Literárny archív SNK, ACI/146.
- STANČEK, Jozef: *Dve piesne na česť sv. Jána de la Salle*. Spišská Kapitula, 1942. Martin: Hudobný archív SNK, ACI/145.
- STANČEK, Jozef: *Ima Missa Brevis ad duas voces aequales cum organo vel harmonio, op. 12*. 1931. Martin: Literárny archív SNK, ACI/77.
- STANČEK, Jozef: *Jasné svetlo zažiarilo*. [Rukopis.] 1976. Martin: Literárny archív SNK, ACI/154.
- STANČEK, Jozef: *Ježišu, v teba verím*. [Rukopis.] 1978. Martin: Literárny archív SNK, ACI/154.
- STANČEK, Jozef: *Počuť pieseň o láske*. [Rukopis.] 1975. Martin: Literárny archív SNK, ACI/154.
- STANČEK, Jozef: *Starosloviensky Otče náš op. 26*. [Rukopis.] 1934/1942 Martin: Literárny archív SNK, ACI/88.

- STANČEK, Jozef: *Súpis hudobných diel podľa žánrov*. [Rukopis.] 1973 – 1976. Martin: Hudobný archív SNK, ACI/173.
- STANČEK, Jozef: *Tri duchovné piesne op. 107*. [Rukopis.] 1975. Martin: Literárny archív SNK, ACI/139.
- STANČEK, Jozef: *Zdravas Mária op. 37a*. [Rukopis.] 1928/1941. Martin: Literárny archív SNK, ACI/154.
- STANČEK, Jozef: *Zoznam a evidencia skladieb*. [Rukopis.] 1973. Martin: Literárny archív SNK, ACI/172.
- Sväté písmo Starého i Nového zákona*. 2000. Trnava: SSV, 3. vyd. ISBN 80-7162-326-1.
- ŠURIN, Stanislav: *Antifóny a duchovné piesne*. Trnava: SSV, 2011. ISBN 978-80-7162-864-4.
- ŠURIN, Stanislav: *Štyri mariánske antifóny*. Trnava: Tribus musiace, 2016. ISMN 979-0-9010017.
- VALENTA, Ivan: *Chválospevy a vzývania*. Bratislava: Hudobný fond, 2004. ISBN 80-8051-219-1.
- VALENTA, Ivan: *Chválospevy a vzývania*. Bratislava: Hudobný fond, 1996. ISBN 80-85532-06-9.
- VALENTA, Ivan: *Keby ste podali pohár vody...* Bratislava: Vydavateľstvo Valenta, 1991. ISBN 80-85532-01-8.
- ZAHRADNÍKOVÁ, Zuzana: *Musica nova spiritualis*. Ružomberok: Verbum, 2014. ISBN 979-0-09010008-5-8.
- ZELJENKA, Ilja: *Všetko má svoj čas*. Bratislava: Music forum, 2003. ISBN 80-8051-228-0.

RESUMÉ

Práca prezentuje problematiku duchovnej vokálnej tvorby slovenských skladateľov 20. a 21. storočia. Orientuje sa na vokálne duchovné diela sólové a komorné. Teoretická reflexia práce pojednáva o základných pojmoch problematiky a východiskách z dostupných literárnych a pramenných zdrojov. Historický prierez predkladá sumáciu poznatkov z oblasti vývoja duchovnej hudby na Slovensku v sledovanom období a profily skladateľov, ktorí sa vo svojej tvorbe venovali komorným vokálnym duchovným dielam. Ťažisko práce spočíva v hudobno-interpretačnej analýze vybraných skladieb Viliama Figušu-Bystrého, Jozefa Rosinského, Ladislava Stančka, Jozefa Malovca, Ivana Valentu, Víťazoslava Kubičku a Ľuboša Bernátha. Analýzy poukazujú na výrazové prostriedky a ďalšie znaky hudobnej štruktúry, ktoré v danom diele vykazujú určité špecifiká. Prezentovaný materiál zdôrazňuje podstatu diel po obsahovej, technickej a emocionálnej stránke a predkladá charakteristiku kompozičnej práce jednotlivých skladateľov. Výsledky práce prinášajú návrhy na uplatnenie

slovenskej vokálnej komornej duchovnej tvorby pre jednotlivé stupne umeleckého vzdelávania. Súpis skladieb komornej vokálnej duchovnej tvorby slovenských skladateľov má upozorniť na existenciu duchovných diel v slovenskej hudobnej literatúre a uľahčiť orientáciu pedagógov a interpretov pri výbere repertoáru. Možnosti uplatnenia duchovných vokálnych diel v umeleckom vzdelávaní pokladáme za dôležité. Tieto diela predstavujú umelecky hodnotný repertoár k uvádzaniu v chrámovom priestore, spĺňajúci vo viacerých prípadoch kritériá liturgickej hudby. Svojou tematikou, nápadnými motívmi a netradičným charakterom spracovania má potenciál uplatniť sa aj ako súčasť súťažného repertoáru na interpretačných súťažiach.

Duchovná hudba je súčasťou kultúrneho dedičstva nášho národa a v určitých vývojových etapách tvorila hlavný zdroj pre styk s kultúrnymi a estetickými hodnotami. Jej uplatnenie v edukačnom prostredí môže slúžiť ako zdroj poznávania duchovných a kultúrnych hodnôt. Z tohto dôvodu predkladáme odporúčanie začleniť duchovnú vokálnu tvorbu slovenských skladateľov do učebných osnov.

SUMMARY

Thesis presents the problems of sacred vocal works of Slovak composers of the 20th and 21st century. It focuses on vocal sacred works for solo and chamber music. The theoretical reflection deals with the basic concepts of the problems and the sources from the available literary and primary sources. The historical cross-section presents the summary of knowledge from the sphere of sacred music development in Slovakia in the period under review and the profiles of composers who devoted themselves to chamber music vocal works. The focus lies in the musical-interpretive analysis of selected compositions by Viliam Figuš-Bystrý, Jozef Rosinský, Ladislav Stanček, Jozef Malovec, Ivan Valenta, Víťazoslav Kubička and Ľuboš Bernáth. The analysis points to the means of expression and other features of the musical structure that exhibit certain specificities in the work. Presented material emphasizes the essence of works on the content, technical and emotional aspects and presents the characteristics of the compositional work

of individual composers. The results of the thesis bring suggestions for the use of Slovak vocal chamber sacred works for individual degrees of performing arts education. An inventory of the compositions of chamber vocal sacred works by Slovak composers should draw attention to the existence of sacred works in Slovak musical literature and facilitate the orientation of pedagogues and interpreters in choosing their repertoire. The possibilities of using sacred vocal works in performing arts education are important. These works are an artistically valuable repertoire for display in sacred spaces, fulfilling in many cases the criteria of liturgical music. With its theme, striking themes and the untraditional nature of the work, it has the potential to be applied as a part of the competition repertoire in interpretive competitions.

Sacred music is part of the cultural heritage of our nation and in certain developmental phases it was the main source for contact with cultural and aesthetic values. Its use in the educational environment can serve as a source of knowledge of religious and cultural values. For this reason, we present a recommendation to incorporate the sacred vocal works of Slovak composers into the curriculum.

VEDECKÁ A UMELECKÁ ČINNOSŤ DOKTORANDA

Publikačná činnosť

- ADF Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch

Dominika Machutová: *Jiří Laburda: Před branou jeruzalémskou*. In: Slovenská hudba: Revue pre hudobnú kultúru. ISSN 1335-2458, roč. 41, č. 3 (2015), s. 221 – 267.

- ADF Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch

Dominika Machutová: *Emitte Spiritum tuum Ľuboša Bernátha a jeho uplatnenie v umeleckej edukácii*. In: Slovenská hudba: Revue pre hudobnú kultúru. ISSN 1335-2458, roč. 43, č. 4 (2017), s. 340-349.

- AFC Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách

Duchovná vokálna tvorba Ľuboša Bernátha a jej uplatnenie v umeleckej edukácii. In: Teorie a praxe hudební výchovy V, Vysehradská doktorandská konference. Praha: Vydavatelství PF UK, 2018, ISBN 978-80-7290-978-0, s. 158 – 165.

- AFD Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách

Dominika Machutová: *Duchovná tvorba pre vyšší hlas v diele Jiřího Laburdu*. Recenzent Zuzana Zahradníková, Daniela Valachová, 2016. In: Ars et Educatio II: tendencie a smery v súčasnej hudobnej edukácii. CD-zborník vedeckých príspevkov doktorandov

z konferencie, konanej v Ružomberku 23. – 25. 11. 2015. Ružomberok: Verbum, 2016. ISBN 978-80-561-0345-6, CD-ROM, s. 94 – 102.

- BDF Odborné práce v nekarentovaných domácich časopisoch

Dominika Machutová: *Slovenská premiéra Missa in Jazz*. In: Adoramus Te. ISSN 1335-3292, roč. 20, č. 1 (2017), s. 6 – 7.

- BDF Odborné práce v nekarentovaných domácich časopisoch

Dominika Machutová: *Missa in Jazz v Nitre*. In: Hudobný život. ISSN 1335-4140, roč. 49, č. 1-2 (2017), s. 21.

- BDF Odborné práce v nekarentovaných domácich časopisoch

Dominika Machutová: *Diecézny mládežnícky spevník*. In: Adoramus Te. ISSN 1335-3292, roč. 21, č. 1 (2018), s. 7-11.

- *Benedicite op. 338 Jozefa Rosinského a jeho uplatnenie v umeleckej edukácii*. (konferencia: Ars et education IV., Ružomberok 21. – 22. 11. 2017), rkp. 7 s.
- *Zdravas buď Panno Maria... op. 7. Viliama Figuša-Bystrého a jeho uplatnenie v umeleckej edukácii* (konferencia: Hudobné metamorfózy, Žilina 14.12.2017), rkp. 7 s.

Aktívna účasť na konferenciách:

- Ars et educatio Ružomberok 23. – 25. 11. 2015
- Teorie a praxe hudební výchovy V, Praha 9. – 10. 11. 2017
- Ars et education IV, Ružomberok 21. – 22. 11. 2017
- Hudobné metamorfózy, Žilina 14. 12. 2017

Projektová činnosť

- Slovenská duchovná tvorba v umeleckom vzdelávaní (UGA 2016, 2017, 2018)
- Ideológia ako kurikulárny problém v hudobnej edukácii na Slovensku v rokoch 1918 – 1945 (UGA 2018, spoluriešiteľ)
- Nonartificiálna hudba vo vokálnej edukácii (KEGA 2017 – 2019, spoluriešiteľ)

Umelecká činnosť

- Organový koncert, Ružomberok, 13. 9. 2015
- Musica temporis, Skalka nad Váhom 15. 9. 2015
- Otvorenie akademického roka 2015/2016
- Organový koncert, Horná Súča 4. 10. 2015
- Príbeh zvonov III., Sučany 18. 10. 2015
- Organový koncert, Nitra, 25. 10. 2015
- Organový koncert, Podkonice 15. 11. 2015

- Vianočný koncert, Nitra – Synagóga 8. 12. 2015 (10.00, 18.00 hod.)
- Vianočný koncert, Nitra – Kostol sv. Urbana 12. 12. 2015
- Mariánsky koncert, Martin 1. 5. 2016
- Komorný koncert, Nitra 6. 9. 2016
- Otvorenie akademického roka 2016/2017
- Medzinárodná spevácka súťaž Elizabeth Házy, Nové Zámky 23. – 25. 10. 2016
- Promócie doktorandov na SPÚ, Nitra 7. 10. 2016
- Konfrontácie, Nitra 22. 11. 2017
- Doctor honoris causa, 2. 3. 2017
- Surrexit Christus hodie, veľkonočný koncert, Martin 20. 4. 2017 – slovenská premiéra skladby Ľuboša Bernátha *Emitte spiritum tuum*
- Pfingstkonzert, 4. 6. 2017, Musik am Sonntag 2017, Denkendorf, Nemecko – nemecká premiéra skladby Ľuboša Bernátha *Emitte spiritum tuum* **Výstup A**
- Otvorenie akademického roka 2017/2018
- Opera *Castor a Pollux* – Rusovce 15. 12. 2017
- Opera *Castor a Pollux* – Nitra 22. 12. 2017
- Vokálny koncert – Musica da camera – Synagóga Nitra 20. 3. 2018
- Koncert Surrexit Christus Hodie – Kamenná Poruba 6. 4. 2018

Pedagogická činnosť – príprava študentov na koncerty a súťaže (výber)

- súťaž Moyzesiana 12. 11. 2015, Prešov
- ŠUČ 12. – 13. 4. 2016, Ružomberok
- ŠUČ, Ružomberok 11. – 12. 4. 2017 – D. Szabóová 2. miesto
- Interpretační soutěž pedagogických fakult ČR s mezinárodní účastí, Praha 9. – 10. 6. 2017 – D. Szabóová 3. miesto
- Vokálny koncert – Musica da camera – Synagóga Nitra 20. 3. 2018